

MEKTUP

ÇOCUK NÖROLOJİSİ' NİN BUGÜNÜ VE YARINI

Çocuk Nörolojisi adından da anlaşılacağı üzere Çocukların Nörolojik Hastalıkları ile uğraşan bir bilim dalıdır. Çocuk Nörolojisi bilim dalı beynin, periferik sinir sisteminin ve kasların değişik etyolojik nedenlerle tutulması sonucu ortaya çıkan hastalıklarla ilgilidir. Daha açık bir deyişle sinir sistemi gelişmekte olan bireyde, beynin metabolik hastalıklarından dejeneratif olaylarına kadar, periferik sinirlerin inflamatuvar rahatsızlıklarından entoksikasyonlarına kadar, kasların dejeneratif olaylarından otoimmün problemlerine kadar ulaşan geniş bir yelpazeyi içinde toplar. İçerdiği yaş grupları ortalama 0-17 yaş dünyada kabul edilen bir sınırdır. Ancak değişik ekollerde yaş sınırlarının 20, hatta 20'li yaşların ilk yarısına kadar uzadığını görmekteyiz.

60 milyonu aşan ülkemizde çocuk ve genç nüfusun büyük bir çoğunluğu teşkil ettiği düşünülünce çocuklardaki hastalıkların sayısal durumu da açıkça karşımıza çıkar. Son istatistiklere göre ülke nüfusunun %40' ını 18 yaş altındaki çocuk ve genç nüfus oluşturmaktadır. Daha açık bir söyleyişle ülkemizde yaklaşık 26 milyon genç nüfus vardır. Toplumumuzda sosyal, kültürel ve ekonomik nedenlerle bazı nörolojik hastalıkların batı toplumlarından daha sık görülebileceği de unutulmamalıdır. Örneğin: bilinçsiz gebelik ve doğumlarla ortaya çıkan ansefalopatiler, akraba evliliklerinin ortaya çıkardığı nörometabolik ve nörodejeneratif hastalıklar bunlara birer örnektir. Genç nüfusun hızlı bir şekilde artışı ve toplumsal özelliklerimiz, çocuklardaki nörolojik hastalıkların sayısal olarak hızla artışına yol açmakta, bu nedenlerle de çocukluk nörolojik hastalıklarının önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

Çocuk Nörolojisi kavramı ilk kez İngilte-

re ve A.B.D. de bu yüzyılın ikinci yarısından sonra oluşmaya başlamıştır. Bu ülkelerde gerek Nöroloji Enstitüleri, gerekse Çocuk Klinikleri içinde yapılaşan bu bilim dalına ilgi duyan hekimler, çalışmalarını bu alana sınırlamışlar, daha sonra da resmen Çocuk Nörolojisi birimleri açılmaya başlamıştır. Ülkemizde Çocuk Nörolojisinin gelişimi 30 yıla uzanmaktadır. Ege'de Çocuk Nörolojisinin geçmişi 27 yılı bulmuştur. Ülkemizde şimdilik sadece Ankara, İstanbul ve İzmir gibi büyük kentlerdeki Üniversiteler bünyesinde Çocuk Nörolojisi bölümleri vardır.

Çocuk Nörolojisinin ilgi alanı önce de belirttiğimiz gibi oldukça geniştir. Bunların içinde ilk planda sayılacak olan gelişimsel sinir sistemi defektleri, epilepsiler, beynin vasküler hastalıkları, nörometabolik ve nörodejeneratif periferik ve santral sinir sistemi hastalıkları, entoksikasyonları ve çocukluk demyelinizan ve dismyelinizan hastalıkları girer. Bunların yanında medulla spinalis ve beynin enfektif doğadaki hastalıkları ile yer kaplayan oluşumları da çocuk nörolojisinin ilgi alanıdır. Bukadar geniş sınırları içine alan böyle bir bilim dalında alt disiplinlerin gelişmesi gereği de kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Bunlar içinde ilk planda düşünülen çocukluk epilepsileri, çocukluk Nöromusküler hastalıkları ve Nörometabolik hastalıklardır. Ayrıca Pediatrik Nöropatoloji, Pediatrik Nöroradyoloji, Pediatrik Nörofizyoloji ve Nörooftalmoloji de Batı Dünyasında Çocuk Nörolojisinin alt dallarını oluşturmaya başlamıştır. Alt dalların oluşması ve gelişmesi yeni uzmanlık dallarında eleman yetişmesini sağlayacaktır.

Tüm Dünyada Nöroloji yada Çocuk Hastalıkları bünyesinde bir alt dal olarak yer alan Çocuk Nörolojisi, Çocuk Psikiyatrisi, Ortopedi, Göz ve Kulak Burun Boğaz bilim dalları ile de yakından ilgilidir. Bunun yanında Çocuk Nörologlarının, psikolog, fizyoterapist, sosyal hizmet uzmanları ve eğitimcilerle de ve hasta aileleri ile sıkı işbirliği içinde olmaları gerekmektedir.

Çocuk Nörolojisi Eğitimi yetişkin nöroloji uzmanlığı öğrencilerine olduğu kadar pediatri eğitimi yapan hekimlere de gereklidir.

Çocukların acil nörolojik sorunlarına yaklaşım önem taşır. Örneğin epileptik bir nöbete müdahale, status epileptikustaki sağaltım şeması, çocukların akut serebro vasküler hastalıklarındaki yaklaşım, santral ve preferik sinir sistemi infeksiyonlarının ortaya çıkardığı acil tabloyu tanıma ve tedavi bunların başında gelir. Bunun yanında pratisyen bir hekimin en azından çocuklardaki nörolojik tabloları tanınması ve onu bir merkeze kanalize etmesi bile bir eğitim işidir. Örneğin belirli bir yaşa kadar normal gelişen bir bebek ya da çocukta gelişmenin durma veya gecikmesi bazı nörolojik hastalıkları düşündürmelidir. Bunun gibi beyin içinde basınç arttıran olayların erken tanınması hayat kurtarıcı olabileceği gibi bazı nörometabolik hastalıkların zamanında teşhis edilmesi de çocuğun hastalıktan tam anlamı ile kurtulması demektir. Bütün bu kavramları hekim mezuniyet öncesinde alabilmelidir. Bütün bunların yanında progresif bir sinir sistemi hastalığını tanıyabilmek, altında hangi neden olursa olsun önem taşır. Genellikle heredofamilyal, dejeneratif veya metabolik nedenlerle görülen hastaların bir merkeze gönderilmesi, nedenin açığa çıkarılması için olduğu kadar yeni doğacak kardeşleri için de erken tanı ve tedavi imkanları yaratabilir. Bunların dışında bir çok hekim tarafından düzeltilemez olarak düşünülen nonprogresif ansefalopatilere, diğer ismi ile "serebral felçlere farmakolojik ve rehabilitasyon ile yardım önem taşır. Bu hastaların tedavisinde gaye çocukları kendilerine yetecek düzeye getirebilmektir. Batı Ülkelerinde bu tür hastalara iş bulma seviyelerine getiren sistem rayına oturtulmuştur. Bütün bunlar dışında serebral felçli bir hastadaki ufak da olsa bir düzelmeye hasta ailesine yaptığı olumlu etki de bu hastaları yakından izleyenler tarafından iyi bilinir.

Çocuk Nörolojisi Ülkemizde 3 büyük kent dışındaki üniversitelerimizde de oluşturulmak üzere girişimler başlamıştır. Üniversitelerin dışında özellikle büyük kentlerdeki Devlet, Çocuk ve SSK Hastaneleri Çocuk Nöroloji elemanları yetiştirilmek üzere Üniversitelerle işbirliği yapmaktadır.

Çocuk Nöroloğu olarak yetişen ve yetişmekte olan elemanlar bu kurumların büyük bir açığını kapatacaktır. Bu uygulamalarla Üniversitelerdeki gereksiz bir yığılım önleneyeceği gibi Üniversite dışındaki kurumlar da büyük bir ekonomik yükten kurtulmuş olacaklardır.

Sonuç olarak Çocuk Nörolojisi artan dünya ve ülkemiz nüfusu içerisinde giderek önem kazanan bir bilim dalıdır. Çocuk Nörolojisinin Üniversiteler bünyesinde yapılması, gelişmesi, alt disiplinlerin kurulması gereği vardır. Nöroloji ve Çocuk uzmanlık eğitiminin birer parçası olan Çocuk Nörolojisi pratisyen hekimlere de gereklidir. Çocuk Nörolojisinin üniversitelerimizde gelişmesi kadar üniversite dışındaki kuruluşların bünyesinde de kurulmasındaki yarar ülkemizin sağlık politikası açısından tartışmasızdır. Bu bağlamda Üniversiteler ile diğer sağlık kuruluşlarının iş birliğinin devamının eğitim ve kamu hizmeti açısından son derece önemli olduğu vurgulanmalıdır.

Prof. Dr. Ayfer ÜLKÜ

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi

Nöroloji ABD Çocuk Nörolojisi Ünitesi

Bornova, İZMİR